Тивончук О.І.
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та аналізу,
Національний університет «Львівська політехніка»
Тітов Д.К.
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Національний університет «Львівська політехніка»

DOI: https://doi.org/10.36059/978-966-397-573-3-45

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ У СФЕРІ ЗВІТУВАННЯ ЗІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

У контексті глобальних викликів – соціально-політичної нестабільності, зміни клімату, деградації довкілля тощо – зростає увага до механізмів оцінювання та комунікації впливу корпоративного сектору на суспільство, стейкхолдерів і екосистеми. За таких умов критично важливого значення набуває звітування зі сталого розвитку.

Однією з ключових тенденцій еволюції звітності зі сталого розвитку є поступовий перехід від диспозитивних, добровільних підходів до імперативних. Показовим прикладом цього зрушення стала імплементація Європейським Союзом у 2022 р. Директиви про корпоративну звітність зі сталого розвитку (CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive) [1], яка встановлює жорсткі та деталізовані вимоги до розкриття нефінансової інформації згідно з Європейськими стандартами звітності зі сталого розвитку (ESRS) [2]. Подібні регуляторні норми ініціюються у Великій Британії, Канаді, Австралії, а також у низці країн Латинської Америки та Азії. В Україні у жовтні 2024 р. була схвалена «Стратегія запровадження підприємствами звітності зі сталого розвитку» [3]. Такі зміни свідчить про інституціоналізацію принципів сталого розвитку як складової системи корпоративного управління.

У відповідь на необхідність забезпечення достовірності та зіставності нефінансових даних активізувалися процеси гармонізації існуючих стандартів звітності. На глобальному рівні провідну роль у них відіграє Рада з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB – International Sustainability Standards Board), створена у 2021 році як структурний підрозділ Фонду IFRS. Ця інституція розробляє уніфіковану базу вимог до розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком. Водночас спостерігається консолідація інших розробників стандартів (SASB, IIRC, TCFD, CDSB) під егідою ISSB або адаптація підходів інших організацій до нових глобальних вимог (GRI, CDP). В результаті відбувається формування єдиної «мови» нефінансової звітності, що спрощує

підготовку звітів компаніями та полегшує їх аналіз інвестиційною спільнотою та іншими стейкхолдерами.

Важливою парадигмальною зміною є впровадження принципу подвійної суттєвості (double materiality), який лежить в основі європейських стандартів ESRS. Цей принцип передбачає двовекторний підхід до звітування: розкриття впливу зовнішнього середовища на фінансовий стан компанії (фінансова суттєвість) та впливу самої компанії на довкілля, суспільство й економіку (суттєвість впливу). Така концепція звітування змінює його логіку, спрямовуючи фокус на соціальну відповідальність і забезпечуючи холістичну перспективу.

Поглиблюється інтеграція фінансової та нефінансової звітності, зокрема шляхом інкорпорації ESG-показників у річні звіти. Це сприяє формуванню цілісного уявлення про фінансову стійкість і довгострокову ефективність бізнесу з урахуванням нефінансових ризиків. Таким чином, сталий розвиток дедалі частіше розглядається не як екзогенний додаток до бізнес-стратегії, а як її органічна й невід'ємна складова. Звітування набуває також інклюзивного характеру, що проявляється в залученні широкого кола стейкхолдерів до процесу ідентифікації суттєвих тем. Контрагенти, місцеві громади, громадські організації тощо отримують важелі впливу на формування корпоративної ESG-політики.

Ще однією значущою тенденцією є цифровізація звітності, зокрема впровадження таксономії XBRL (eXtensible Business Reporting Language), що забезпечує машиночитаність звітів [4]. Це суттєво полегшує доступ до даних для аналітиків, інвесторів і регуляторів, підвищуючи транспарентність інформації. Крім того, компанії все активніше імплементують ESG-аналітику для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Зі зростанням значущості нефінансової інформації актуалізується потреба в її зовнішньому підтвердженні. Звіти зі сталого розвитку дедалі частіше підлягають незалежному аудиту відповідно до міжнародних стандартів, таких як ISAE 3000. Це сприяє зміцненню довіри до суб'єктів господарювання з боку інвесторів, регуляторних органів та громадськості.

Отже, сучасні трансформації у сфері звітування зі сталого розвитку свідчать про фундаментальну зміну ролі бізнесу в суспільстві. Звітування еволюціонує з інструменту комунікації у невід'ємний елемент стратегічного менеджменту, регуляторного нагляду та соціального контролю. В результаті вдосконалення стандартів, цифрових рішень та механізмів взаємодії зі стейкхолдерами прогнозується подальше зміцнення інституту корпоративної відповідальності у світовій економіці.

Список використаних джерел:

1. Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU as regards corporate sustainability reporting. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/eng (дата звернення: 08.12.2025).

2. Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council as regards sustainability reporting standards (European Sustainability Reporting Standards). Official Journal of the European Union. 2023. L 279. P. 1–387.

3. Про схвалення Стратегії запровадження підприємствами звітності із сталого розвитку : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 жовтня 2024 р. № 1015-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1015-2024-%D1%80#Text (дата звернення: 08.12.2025).

4. IFRS Sustainability Disclosure Taxonomy / IFRS Foundation. 2024. URL: https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/amendments/english/2024/issb-tu-2024-1-ifrs-sustainability-disclosure-taxonomy.pdf (дата звернення: 08.12.2025).